

“हन्त सान्द्रेण रागेण मृतेऽपि हृदये मम ।

गुणगौरनिषण्णोऽपि कथं नाम न रज्यसि ॥

यथा वा ।

गाङ्गमम्बु सितमम्बु यामुनं कज्वलाभमभुयत्र मज्जतः ।

राजहंस तव सैव शुभ्रता चीयते न च न चापचीयते” ॥

पूर्वत्रातिरक्तहृदयसम्पर्कात् प्राप्तवदपि गुणगौरशब्दवाच्यस्य नायकस्य रक्तत्वं न निषन्नं । उत्तरत्राप्रस्तुतप्रशंसायां विद्यमानायामपि गङ्गायमुनापेक्षया प्रकृतस्य हंसस्य गङ्गायमुनयोः सम्पर्केऽपि न तद्रूपता । अत्र च गुणग्रहणरूपविच्छित्तिविशेषाश्रयाद्विशेषोक्तेर्भेदः । वर्णान्तरोत्पत्त्यभावाच्च विषमात् ।

(७४८) संलक्षितस्तु सूक्ष्मोऽर्थ आकारेणेङ्गितेन वा ।

कयापि सूच्यते भङ्गा यत्र सूक्ष्मं तदुच्यते ॥

सूक्ष्मः स्थूलमतिभिरसंलक्ष्यः । अत्राकारेण यथा ।

“वक्त्रस्यन्दिस्वेदविन्दुप्रबन्धैर्दृष्ट्वा भिन्नं कुङ्कुमं कापि कण्ठे ।

पुंस्त्वं तन्या व्यञ्जयन्ती वयस्या स्मिता पाणौ खङ्गलेखां लिलेख” ॥

अत्र कयाचित् कुङ्कुमभेदेन संलक्षितं कस्याश्चित् पुरुषायितं पाणौ पुरुषचिह्नखङ्गलेखालिखनेन सूचितं । इङ्गितेन यथा ।

“सङ्केतकालमनसं विटं ज्ञात्वा विदग्धया ।

हसन्नेत्रार्पिताकृतं लीलापद्मं निमीलितं” ॥

अत्र विटस्य भ्रूक्षेपादिना लक्षितः सङ्केतकालाभिप्रायो रजनीकालभाविना पद्मनिमीलनेन प्रकाशितः ।

(७४९) व्याजोक्तिर्गोपनं व्याजादुद्भिन्नस्यापि वस्तुनः ।